

§ 14 Motion om åtgärder för ett säkrare och tryggare Stockholm för alla Svar på remiss från kommunstyrelsen

Stadsdelsnämndens beslut

Stadsdelsnämnden besvarar remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 11 januari 2018, dnr 1.5.1.-615-2017.

Stadsdelsförvaltningen bedömer att stadens reviderade trygghets- och säkerhetsprogram tillsammans med förvaltningens planerade trygghetsskapande aktiviteter kommer att generera de trygghetsskapande åtgärder som motionens förslag syftar till, men anser att förslaget om att upprätta filialer till Maria ungdomsverksamhet över hela staden är positivt.

Förslag till beslut

Ordförande Arvid Vikman m.fl. (S), Anders Ödmark m.fl. (MP) och Reijo Kittilä (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Christer H Sjöblom m.fl. (M) föreslog att nämnden skulle besluta enligt ett förslag från Moderaterna.

Maria Johansson m.fl. (L) föreslog att nämnden skulle besluta enligt ett förslag från Liberalerna.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Christer H Sjöblom m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till förslaget från Moderaterna.

1. Stadsdelsnämnden tillstyrker motionen av Anna König Jerlmyr m fl (M) om åtgärder för ett säkrare och tryggare Stockholm för alla.
2. Därutöver anføres följande:

Medborgarna i Stockholms stad upplever sig inte längre lika trygga som förr. Flera i nartid publicerade trygghetsmätningar för staden och regionen visar tydliga förändringar i hur den upplevda oron för brott och otryggheten ökar samt att det finns stora och svåra problem med brottsutsatta områden i staden.

Trygghet och säkerhet är ett av våra viktigaste välfärdsuppdrag. Vi kommer aldrig att acceptera att människor i olika delar av Stockholms stad får sin frihet begränsad och livskvalitet försämrad på grund av otrygghet och kriminalitet. Det är dags att Stockholms stad slutar vara passiv i säkerhets och trygghetsfrågorna. Moderaterna vägrar att acceptera att människors frihet kringkärs av kriminalitet. Vi värnar om upprätthållande av samhällskontraktet och prioriterar insatser för en ökad trygghet med förslag om bland annat fler kommunala ordningsvakter, kameraövervakning och platssamverkan för ökad trygghet på otrygga platser.

Moderaterna har en rad åtgärder som ska öka tryggheten för alla stockholmare samt göra det svårare att vara kriminell i Stockholm. Tills fler poliser är på plats ska Stockholms stad arbeta med fler ordningsvakter för att öka säkerheten och tryggheten i stadsdelarna. Det ska inrättas en stadsövergripande trygghetsjour dit lokala handlare och boende kan vända sig för att tillfälligt öka närvaron av ordningsvakter. Detta riktar sig framförallt till lokala centrum och handlare som inte har råd att egna säkerhetsvakter ur egen kassa. Som en del i det trygghetsskapande arbetet ska kommunstyrelsen verka för att regering utökar ordningsvakternas mandat och befogenheter så att de på sikt kan avlasta polisens arbete, verka brottsförebyggande, höja den upplevda tryggheten och stävja den eskalerande kriminaliteten. Stockholms stad ska även arbeta mer aktivt med kameraövervakning av särskilt utsatta platser.

finansborgarrådets utspel om att avsätta 25 miljoner kronor till fler ordningsvakter och övervakningskameror. Förslaget tyder på ett senkommet uppvaknande och är visserligen långt ifrån tillräckligt men i alla fall en liten bit på väg. Snart kan kanske majoriteten till och med ansluta sig till Moderaternas förslag i frågan.

Kungsholmen är än så länge en av Stockholms tryggare stadsdelar. Årsmålet för andelen som upplever trygghet i den egna stadsdelen var satt till 80 procent och den senaste mätningen visade på att 78 procent på Kungsholmen kände sig trygga. Nu kan man tycka att målet borde vara att 100 procent känner sig trygga i sin hemmiljö. Ser man till andra stadsdelar är siffrorna helt förskräckande. Rinkeby/Kista ligger t.ex. på 37 procent. Även Skärholmen ligger under 50 procent. Även målet är satt skrämmande lågt i flera stadsdelar.

Trygghet ska råda i staden oavsett bostadsadress. Otrygga miljöer och platser måste och ska fasas bort. Både den upplevda och den faktiska tryggheten hos stockholmarna ska öka. Det handlar om att ta tillbaka platsen till invånarna och investera långsiktigt. I dag finns det områden där en stor del av befolkningen undviker att gå ut kvällstid. Därför vill vi skapa mer levande platser med platssamverkan. Genom att på specifikt utpekade platser mäta den upplevda tryggheten dag som natt samt kartlägga vilka som rör sig vid platsen över dygnet skapas förutsättningar för att förbättra upplevelsen av platsen. Genom att offentlig och privat sektor samverkar skapas ett helhetsansvar för platsen som genom samfinansiering ger förutsättningar för aktiviteter och lokal utveckling.

Vi vill arbeta för trygga, rena och väl upplysta stadsmiljöer. Säkerheten i Stockholms olika stadsdelar ska öka genom ett aktivt och systematiskt arbete, till exempel genom regelbundna trygghetsvandringar. En nära och strukturerad samverkan med olika föreningar som kan bidra med civilsamhällets krafter i arbetet är värdefullt, parallellt med insatser från rättsvårdande myndigheter som säkerställer efterlevnad av ordningslagen och stadens lokala ordningsföreskrifter.

Förekomsten av olagliga boplatser vittnar om en djup social utsatthet, medför oacceptabla sanitära och omänskliga villkor och skapar otrygghet i stadsmiljön. Moderaterna vill att en nollvision ska råda för olagliga boplatser, svensk lag och stadens ordningsföreskrifter ska gälla lika för alla. Staden måste arbeta målmedvetet med verksamma insatser för att förebygga etableringen av olagliga boplatser och stärka dialogen och samverkan med berörda aktörer.

Bibliotek, skolgårdar, idrottsanläggningar och simhallar ska självfallet vara platser som är fredade från stök, otrygghet och våld. Men så är tyvärr inte alltid fallet. Därför vill Moderaterna satsa på trygghetsskapande åtgärder och insatser för kommunala platser och miljöer i staden.

Alla stadsdelar i Stockholm ska ha en trygg och attraktiv stadsmiljö som uppmuntrar människor till vistelse. Är stadsmiljön nedsliten och skräpig och ger en otrivsamt känsla ökar känslan av upplevd otrygghet. Kriminalitet och otrygghet ska motverkas genom åtgärder som fysiskt bygger in trygghet i stadsmiljön: promenadvägar, belysning, växtlighet, placering av konstruktioner eller gångstråk.

Alla ska våga vara ute på kvällen i Stockholm. Mörka och otrygga platser ska lysas upp. Moderaterna vill införa en satsning på belysning, inte bara av märkesbyggnader i centrala delar av staden utan belysa även tunnlar, platser och broar i satsningen Stockholm light night.

Klotter, nedskräpning och skadegörelse förfular det offentliga rummet och skapar otrygghet i stadsmiljön varhelst det förekommer. Moderaterna kommer aldrig att kompromissa med att Stockholm ska vara klotterfritt och att det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. Nolltoleransen mot klotter ska återinföras och efterlevnaden av klotterförbudet ska prioriteras, framförallt ur ett trygghetsperspektiv. Stadens städgarantier, som innebär att städning, tömning av papperskorgar och klottersanering ska ske inom 24 timmar efter anmälan, ska förbättras. Information om

stadens städgaranti ska finnas tillgänglig i anslutning till publika platser som torg, parker och grönytor.

Maria Johansson m.fl. (L) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till förslaget från Liberalerna.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutar följande.

1. Motion (2017:54) av Anna König Jerlmyr m.fl. (alla M) om åtgärder för ett säkrare och tryggare Stockholm för alla bifalls delvis.
2. Därutöver anförs följande.

I vissa områden runt om i Stockholm finns i dag ett så stort kriminellt inflytande att det begränsar människors vardag och frihet. Kriminaliteten begränsar människors frihet att röra sig i staden, att driva affärsverksamhet, att bosätta sig var man vill, att leva med den man vill. Flera unga människor har mist livet i skjutningar och andra våldsdåd kopplat till den organiserade brottsligheten. Och kriminella grupperingar försöker gång efter gång slå tillbaka mot polisen, med brända bilar, skadegörelse och attacker mot enskilda som resultat. I Tensta, Husby och Rinkeby har kriminaliteten lett till att företagare inte längre kan driva sina butiker. Människorna i dessa stadsdelar undrar varför de ska stå ut med en större otrygghet än andra och efterfrågar en mer närvarande polis. Vi liberaler kommer aldrig att finna oss i den här utvecklingen. Den går att vända och den måste vändas, så att människors frihet kan garanteras.

Något av det allra viktigaste vi kan göra för att hejda denna våldsvåg är att stoppa nyrekryteringen till de kriminella nätverken. Den organiserade brottsligheten, men även lösare sammansatta kriminella nätverk, i Stockholm drar sig inte för att rekrytera ungdomar och rentav barn till en kriminell livsstil. Polisen pekar på att grovt kriminella organiserar nätverk av barn och unga för att vara deras ”sköldar” mot en upptrappad polisiär närvaro där de kriminella verksamheterna hotas. Kriminalvården larmar dessutom om att det finns en alltmer belastad grupp unga multikriminella som har en mycket låg motivation för att ta del av några stödjande samhällsinsatser. De vill inte, eller kan inte, ta sig in i ett ordnat liv fritt från brottsligheten.

För den unge person som vill lämna brottsligheten har vi i Stockholm sociala insatsgrupper sedan flera år. Men för de unga personer som inte har den minsta tanke på att lämna brottsligheten, som känner att man har en tillhörighet till sin kriminella grupp, återstår ytterst lite. Sådant är systemet – trots att en sådan person är farlig för sina medmänniskor.

Vi liberaler har därför i flera år drivit att socialtjänsten måste få nya befogenheter, exempelvis bättre möjligheter att omhänderta enligt LVU, eller till exempel kunna vitesförelägga föräldrar som inte deltar i möten om deras barns framtid minska risken att det behöver gå så långt som till ett omhändertagande. För att hindra de kriminellt drivande unga som ännu går i skolan att dra med sig sina klasskamrater in i brottslighet måste också skolan få fler verktyg att ge till exempel enskild undervisning.

Vi ser ett utanförskap som är mycket svårt att ta sig ur, om man väl hamnar där. Det är en mycket viktig uppgift för stadens ledning liksom för polisen och rättsväsendet att förhindra att fler unga dras in i den grova brottsligheten.

Men det fåtal av befolkningen som trots allt ägnar sig åt brottslighet kan inte ostört tillåtas förstöra för alla andra, utan måste mötas av tydliga konsekvenser från samhället - och deras möjligheter att ägna sig åt brott måste minimeras. Det kräver åtgärder av en helt annan omfattning än vad vi ser i Stockholm idag.

Vi liberaler har därför föreslagit ett paket av åtgärder för ett tryggare Stockholm, med alltifrån trygghetskameror och trygghetsvakter, till en lokal jour dit handlare och andra kan vända sig dygnet runt vid akuta otrygga situationer.

En mer närvarande samhällsapparat, med fler synliga poliser som skapar trygghet och klarar upp brott, är nödvändigt i Sverige. Liberalerna har föreslagit fler poliser och fler beredskapspoliser. I Stockholm har vi föreslagit att staden ska erbjuda sig att medfinansiera fler poliser till de områden som är i allra störst behov

av en mer närvarande rättsstat tills dess att staten tar sitt ansvar. Det tar dock tid att bygga upp en tillräcklig organisation. Tills en välfungerande polis med större resurser finns på plats kan trygghetsvakter, anställda i kommunerna, hjälpa till med att skapa närvaro och synlighet där behoven är stora. Vi har i vårt budgetförslag avsatt 100 mnkr för att Stockholms stad ska kunna anställa minst 200 trygghetsvakter. Dessa ska rekryteras till de områden där behoven är som störst, i nära samverkan med polisen och efter lokala behov. Socialdemokraternas svar på detta har varit avvisande, för att nu i elfte timmen halvhjärtat komma med ett förslag om att anställa omkring 40 ambulerande vakter. Det är både för lite och för sent.

Vid sidan av de akuta säkerhetsinsatserna i områden där människor idag upplever begränsningar i sina möjligheter att leva i frihet och att driva verksamheter och företag utan rädsla för kriminellas repressalier behövs också andra, långsiktiga lösningar. Det handlar om att stärka de sociala trygghetssystem, rusta skolorna, rusta upp och bygga om otrygga områden, garantera offentlig service som post och kontantjänster, stötta handlare och skapa fler offentliga arbetsplatser. På dessa områden har Socialdemokraterna gjort för lite eller ingenting. Vi måste också bättre ta lokala aktörers, fastighetsägares och näringslivet, engagemang tillvara. Att skapa goda förutsättningar för trygghet och framtidstro i de områden där samhällskontraktet utmanas kräver uthållighet både på det lokala och på det nationella planet.

Internationella förebilder finns för hur utvecklingen kan vändas i områden med mycket stora sociala problem. Så kallade BID:s, *Business Improvement Districts*, gör mätbar skillnad i många länder och handlar om att fastighetsägare går samman och gemensamt vårdar och rustar upp de områden där de verkar. Det är bland annat med detta arbetssätt, samt med ett närvarande samhälle med fler poliser, som New York sedan 1980-talet lyckats vända otrygga stadsdelar till levande och trygga sådana. De första insatserna kan vara att enas om snabba insatser i det

egna beståndet, som att en krossad ruta byts ut eller att klotter saneras snabbt. Sådana åtgärder har enligt *broken windows*-teorin belagts vara preventivt verksamma. Men ett BID är också en utmärkt aktör för långsiktig upprustning av området där de verkar.

För att vända utvecklingen krävs en gemensam kraftsamling med konkreta incitament för samtliga berörda samhällsaktörer att stärka närvaron i brottsutsatta stadsdelar. Regeringen bör snarast tillsätta en nationell förhandling med de kommuner, landsting och privata aktörer som verkar i utsatta områden – det nya Sverigebygget, på modell efter Sverigeförhandlingen. Förhandlingen måste omfatta fler närvarande offentliga myndigheter och arbetsplatser, bättre offentliga miljöer och upprustade bostadsområden, insatser för att få fler i riktiga jobb och bryta det bidragsberoende som är kännbart i flera av stadsdelarna och bättre skolor som ger barnen bättre framtidschanser.

Det Sverigebygge som vi föreslår måste bjuda in dessa fastighetsägarföreningar och genom avtal slå fast vars och ens ansvar för social, ekonomisk och trygghetsmässig upprustning i sitt lokalområde. Med långsiktiga överenskommelser i avtal på 15 till 20 års sikt kan privata fastighetsägare, butiksinnehavare, företag och näringslivsorganisationer våga planera och investera långsiktigt av sina egna medel. Men de stora, övergripande satsningar som behövs, som åligger det offentliga, måste staten och kommunerna stå för. Därför behövs statliga pengar för infrastruktur- och säkerhetsinvesteringar avsättas för åtgärder inom förhandlingen.

Förhandlingen ska mynna ut i konkreta och tidssatta åtaganden för säkrare stadsdelar under lång tid framöver. Finansieringen måste komma från staten, berörda kommuner och landsting, och lokala fastighetsägarföreningar (BID:s) utifrån var och ens ansvarsområde. Satsningarna måste syfta till att ge människor bättre förutsättningar genom ökat och funktionsblandat bostadsbyggande, upprustade lokala centrum, fler i jobb, och åtgärder för att minska

brottligheten och därmed risken att bli utsatt för brott. Fler kommunala förvaltningar och statliga myndigheter behöver flyttas ut från innerstadskärnorna till stadsdelar som är i behov av ökad dagbefolkning, större underlag för handel och service och fler arbetsplatser.

Vi har för vår del redan nu budgeterat för en trygghetsmiljard till 2028 för att rusta bostadsområden, bygga nytt och bygga om, för tryggare stadsmiljöer i hela staden. Vi går också fram med högre tillskott till förskola och skola och satsningar på socialtjänsten. Satsningar som ska leda till att halvera andelen elever som går ut grundskolan utan gymnasiebehörighet i de stadsdelar som har de största utmaningarna, och halvera den upplevda otryggheten i de stadsdelar där den är som störst.

Om vi inte samordnar insatserna för ökad säkerhet och trygghet, riskerar vi att återupprepa gångna misstag där spretiga satsningar avlöser varandra samtidigt som samhället backar tillbaka på andra områden. Istället behövs långsiktiga överenskommelser som fokuserar på sociala, ekonomiska och andra utmaningar samtidigt, för att rusta våra samhällen mot brott och för att värna människors frihet och trygghet.

Att återupprätta friheten och tryggheten i Stockholms bostadsområden kräver att rättsstaten klarar sitt uppdrag. Det krävs också att Stockholms stad leds av ett styre som förstår att tryggheten är en av stadens viktigaste frihetsfrågor under en lång tid framöver. Utan att människor kan känna trygghet och rörelsefrihet, utan att unga skyddas från att dras med i brottslighet, går det inte att stärka skolresultat, vända utanförskap och skapa framtidstro. Därför är det sorgligt att behöva konstatera att Stockholms socialdemokraters trygghetspolitik saknar trovärdighet.